

رسوخ سمی مهلك در خاك‌های زراعی مازندران

یک دکترای خاک شناسی گفت: مصرف بی رویه و نادرست انواع کودهای شیمیایی به عنوان یکی از معضلات مهم کشاورزی استان مازندران است که می تواند عواقب خطرناکی در سلامت غذایی مردم داشته باشد.

علیرضا عبدالله پور در گفت‌وگو با ایسنا اظهار کرد: کشاورزی سنتی دیگر جوابگوی بخش زراعت و باغبانی استان مازندران نیست و باید به سمت کشاورزی پایدار که مبتنی بر حمایت و حفاظت از محیط زیست، منابع طبیعی و منفعت عمومی است حرکت کنیم.

کشاورزی پایدار محور توسعه اقتصاد کشاورزی

این محقق و پژوهشگر حوزه زیست فناوری خاک، کشاورزی پایدار یا (Sustainable agriculture) را سبب بهبود درآمد و لازمه ثبات اقتصادی دانست و تاکید کرد: با توجه به هزینه های متعدد موجود به جهت بازار پسندی، افزایش بهره وری و تولید از زراعت و باغبانی، نیاز به بازنگری جامع در تمام مباحث کشاورزی امری ضروری است و باید با برنامه ریزی مدون و درست به سمت بهینه کردن کشاورزی پیش برویم.

چالش های کلان بخش کشاورزی

عبدالله پور با اشاره به چالش های کلان حوزه کشاورزی یادآور شد: کمبود منابع آبی و خشکسالی های اخیر، ناکارآمدی نظام توزیع و تنظیم بازار، ضعف در حفظ منابع تولید، ناکارآمدی سیاست های حمایتی و کم توجهی به پایداری تولید متاثر از اجرای طرح های محوری غیر اصولی از مهم ترین نگرانی های بخش کشاورزی در نگاه کلی است.

مشکلات متعدد کشاورزی مازندران

وی از مشکلات زراعت و باغبانی در مازندران سخن به میان آورد و تصریح کرد: عدم تغذیه مناسب و بهینه گیاه، نداشتن برنامه منظم و مدون آبیاری، عدم بهره گیری از سیستم های آبیاری مدرن و تحت فشار مانند قطره ای و بارانی و عدم به کارگیری از گونه های سازگار و مناسب با اقلیم منطقه و محیط زیست، از جمله مشکلات کشاورزی استان است.

عبدالله پور، ناکافی و اندک بودن کودهای آلی، ارگانیک، سبز و دامی را از دیگر مشکلات حوزه کشاورزی مازندران دانست و خاطرنشان کرد: عدم آگاهی کشاورزان و باغداران از آزمایش های خاک، گیاه و آب و همچنین عدم به کارگیری از نیروهای متخصص و فارغ التحصیلان بخش کشاورزی تبدیل به چالش های اساسی در بخش کشاورزی مازندران شده است.

تاثیرات مخرب استفاده ناب به جا از کودهای شیمیایی

دکترای مدیریت حاصلخیزی و زیست فناوری خاک، از مصرف بی رویه و نادرست انواع کودهای شیمیایی به عنوان یکی از معضلات مهم کشاورزی استان مازندران نام برده و تصریح کرد: مصرف نابجای کودهای شیمیایی در بلند مدت علاوه بر آلودگی منابع آب های زیرزمینی تا حدی است که می تواند باعث سمی شدن بسیاری از عناصر در خاک شود؛ به عنوان مثال خاک های غرب استان اشباع از عنصر فسفر شده اند.

عبداله پور با اشاره به مبحث اثر باقیمانده یا residual effects در خاک شناسی گفت: آثار باقیمانده از کودهای مصرف شده که سال زراعی بعد روی خاک دیده می شوند نشانگر این است که خاک غنی از آن عنصر بوده و در نقطه مقابل عناصر ریز مغذی نظیر روی، آهن و منگنز که نقش حیاتی در کشاورزی سالم دارند و از آنها با عنوان عناصر خرد با تاثیر کلان نام برده می شود، کم بوده و نادیده گرفته شده اند.

این دکترای خاک شناسی پیامدهای استفاده نابجا از کودهای شیمیایی را تنها معطوف به آلودگی منابع آبی ندانست و خاطرنشان کرد: افزایش مصرف سرانه کودها و هزینه سربار آن و همچنین انتقال آلودگی به خصوص املاح در زنجیره غذایی انسانی از جمله عواقب استفاده نادرست و غیر اصولی از کودهای شیمیایی است.

کشت متوالی آسیبی به زمینهای زراعی

وی با بیان این که کشت های متوالی در زمین های زراعی باعث تخلیه برخی عناصر غذایی خاک شده و به اصطلاح خاک را خسته می‌کند یادآور شد: برای جلوگیری از این موضوع استراحت به زمین با بایر نگه داشتن یک دوره کاشت یا کشت های مابین فصول برداشت تا کاشت می تواند تا حدودی جبران این مشکل باشد.

عدم ارائه بسته های حمایتی از طرف دولت

این استاد و پژوهشگر با بیان این که حمایت‌های مالی دولت در حوزه کشاورزی از بین رفته است گفت: در سال های گذشته دولت یارانه‌ای را مبنی بر استفاده کشاورزان از آزمایشات خاک، آب و گیاه تقبل کرده بود و کشاورزان بخشی از هزینه های جاری بابت آزمایشات خاک را با مراجعه به جهاد کشاورزی دریافت می کردند اما اکنون چنین تمهیداتی وجود نداشته و بسته های تشویقی دیگری نیز روی میز دولت قرار ندارد.

استفاده بهینه از منابع انسانی کارآمد در بخش کشاورزی

عبداله پور با اشاره به این که کارشناسان کشاورزی ادارات کشاورزی کشورهای توسعه یافته تنها روزهای چهارشنبه و شنبه برای انتقال گزارشات و بازدیدهای روزانه و نیز برخی آنالیزهای آزمایشگاهی در محل کار خود حاضر هستند تصریح کرد: متأسفانه در کشور ما مسئولیت کارشناسان کشاورزی حتی برای خود آنان تفهیم نشده و خارج از وظایف اصلی خود حرکت می‌کنند.

این محقق، پژوهشگر و استاد دانشگاه استفاده بهینه از متخصصان بخش ترویج کشاورزی و حضور متصل و منظم آنان در مزارع و برگزاری جلسات متعدد هفتگی در دهستان ها و روستاها را از سوی متولیان امر خواستار شد و افزود: هر چقدر آگاهی کشاورزان پیرامون مسائل و چالش های کشاورزی بیشتر باشد، بالطبع منافع حاصل از این بخش پر رنگ تر خواهد بود.

عبداله پور با بیان این که اعمال تغییر کاربری مزارع و تغییر نوع کشت باید بر اساس مطالعه و زیر نظر کارشناس باشد تاکید کرد: هیچ گاه یک زمین برنج کاری، مستعد کشت باغی نظیر کیوی و مرکبات نیست و باید با نیاز سنجی در مطالعه آب و خاک منطقه تغییر کشت صورت گیرد.

وابستگی مستقیم استقلال کشور به اقتصاد کشاورزی

دکترای خاکشناسی با اشاره به پیام امام راحل و نکته سنجی ایشان در مورد کشاورزی که فرمودند استقلال کشور مربوط به کشاورزی است با بیان رابطه تولیدات کشاورزی و استقلال گفت: مهم ترین مسئله در کشاورزی خاک است، خاک سالم گیاه سالم را رشد خواهد داد، گیاه سالم منتج به غذای سالم خواهد شد، غذای سالم منجر به سلامتی و در نتیجه پویایی جامعه شده و جامعه پویا منجر به حرکت درآوردن چرخه تولید می شود و در نهایت استقلال کشور آخرین حلقه این زنجیره است که در سایه به حرکت درآمدن چرخ های تولید به دست می آید.